

ПРОБНЕ ТЕСТУВАННЯ «ЗІГЗАГ» – 2011 З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Час виконання – 180 хвилин

Тест складається з трьох частин. Частина 1 містить 36 завдань різних форм з української мови. Частина 2 містить 24 завдання різних форм з української літератури. Відповіді на завдання частин 1 і 2 Ви маєте позначити в бланку А. Частина 3 передбачає написання власного висловлення в бланку Б.

Інструкція щодо роботи в тестовому зошиті

1. Правила виконання зазначені перед завданнями кожної нової форми.
2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. У разі необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланків відповідей

1. До бланка А і Б записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції до кожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені відповіді в бланку А вважатимуться помилкою.
4. Якщо ви позначили в бланку А відповідь неправильно, можете виправити її, замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

А	Б	В	Г	Д
☒	☐	☐	☒	☐

5. Виконавши завдання частини 3 в тестовому зошиті, акуратно запишіть його в бланк Б.
6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку А, та якості написання власного висловлення в бланку Б.

Подбай про знання сьогодні!

Товариство з обмеженою відповідальністю «РЕПЕТИТОРСЬКА ГРУПА ЗІГЗАГ»

2011р

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у *бланку А*, тому що вони будуть реєструватися як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте текст і виконайте завдання 1–7

(1) Пахне луг... (2) Вечірній туманець блаґеньким напиналом напнувся над усеньким лугом, а отам, коло лісу, начебто завис густіший і темніший морок. (3) А де лелеки, що прилетіли *на/зустріч* з вечірньою казкою? (4) Мабуть, поки вечеряв, то познімались і полетіли на лісові озера. (5) Вдивляєшся поміж кущів, поміж осоки – ніде не видно, тільки сумують вечірні сутінки. (6) А луг пахне *де/далі* сильніше, і груди не можуть умістити, увібрати всю його терпку свіжість бо *за/малі*. (7) Дихаєш і наче оновлюєшся, *в/друге* на світ народжуєшся.

1. У переносному значенні вжито в тексті виділене слово

А *пахне* луг
 Б лелеки *прилетіли*
 В *сумують* сутінки
 Г *дихаєш* і оновлюєшся

2. Фразеологізмом є вжитий у тексті вислів

А напнувся блаґеньким напиналом
 Б полетіли на лісові озера
 В сумують вечірні сутінки
 Г вдруге на світ народжуєшся

3. Окремо в цьому тексті пишуться слова

А *на/зустріч*
 Б *де/далі*
 В *за/малі*
 Г *в/друге*

4. Прийменник виділено у словосполученні з тексту

А *коло* лісу
 Б *що* прилетіли
 В *ніде* не видно
 Г *наче* оновлюєшся

5. Вставне слово вжито в реченні

А другому
 Б четвертому
 В п'ятому
 Г шостому

6. Однорідні означення є в реченні
 А другому
 Б четвертому
 В шостому
 Г сьомому
7. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
 А другому
 Б третьому
 В шостому
 Г сьомому

Завдання 8–23 мають п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що вони будуть реєструватися як помилки!

**Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
 Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей**

8. Слова, у яких всі склади відкриті, складають рядок
 А голова, молода, старатися, передзвін
 Б перепочити, вухо, культурний, організовувати
 В далеко, виходити, яблуко, праця
 Г осінь, барвінок, ожеледь, учитель
 Д Європа, кукурудза, відзнака, їжак
9. Спрощення у вимові приголосних позначається на письмі в кожному слові рядка
 А гіган...ський, аванпос...ний, бряз...нути, зап'яс...ний
 Б захис...ник, роз'із...ний, навис...не, с...лати
 В тріс...нути, хвас...ливий, хворос...няк, контраст...ний
 Г кіс...лявий, вис...нути, шіс...надцять, балас...ний
 Д тиж...невий, пес...ливий, кількіс...ний, якіс...ний
10. Слова-синоніми складають рядок
 А пахучий, запашний, духмяний, ароматний
 Б плакати, ридати, голосити, кричати
 В простувати, їхати, ступати, йти
 Г кволий, слабкий, малий, немічний
 Д малий, маленький, малюсінський, масюсінський
11. Усі прийменники непохідні в рядку
 А поза, піді, коло, з-за
 Б вздовж, попри, на, за
 В до, під, наді, ізо
 Г під час, окрім, край, без
 Д надо, навколо, з-під, од

- 12.** Підрядний зв'язок у сполученні слів
 А батько й матір
 Б сиділа і слухала
 В розум чи досвід
 Г хліб і сіль
 Д гірший від ворога
- 13.** Прислівник вжито в обох реченнях
 А Поблизу є криниця. Неподалік від озера будинок відпочинку.
 Б Нарешті всіх зібрали докупі. Навколо хати ростуть вишні.
 В Скрізь ростуть квіти. Тоді було холодно.
 Г У нього здивоване обличчя. Ти вдало виступив.
 Д Вони розбили ворога наголову. Залиште мені щось на пам'ять.
- 14.** Речення зі складеним іменним присудком
 А Не той тепер Миргород, Хорол-річка не та.
 Б Саня не хоче розказувати казку.
 В Лисичка хап — і у кущі мерщій.
 Г Я зобов'язаний допомогти старому.
 Д Ті чоботи у мене роти пороззявляли.
- 15.** У похідних словах немає помилок у рядку
 А Прага → праський, Буг → бугський
 Б Сиваш → сиваський, чех → чешський
 В Кременчук → кременчуцький, латиш → латиський
 Г Запоріжжя → запоріжський, Петербург → петербуржський
 Д Льєж → льєжський, Ірак → ірацький
- 16.** Усі іменники у формі родового відмінка однини мають закінчення -а (-я) в рядку
 А Донець, літр, глобус, кедр
 Б атом, пункт, вівторок, документ
 В барвінок, карниз, роман, рік
 Г Крим, степ, вибір, вітер
 Д спориш, Сиваш, мусон, полк
- 17.** Безособове дієслово вжито в реченні
 А Не турбуйся, все добре.
 Б Нарешті знайшлося кілька паперів.
 В Те літо не забулося.
 Г Надворі уже сутеніє.
 Д Хата не метена.
- 18.** Неузгоджені означення є в реченні
 А Вогка земля мліла в гарячому золоті сонячного проміння вільна від тіней і холодків.
 Б І день спадає стиглим овочем в мої долоні знесені в простори.
 В Любїть травинку і тваринку і сонце завтрашнього дня вечірню в попелі жаринку шляхетну інохідь коня.
 Г Прозорим дзвоном тиші осипався скляний собор із музики і сліз.
 Д Нападало яблук, червоних, пашистих, на стежки мої, на дороги мої.

19. Уподібнення приголосних відбувається при вимові кожного слова рядка

- А зсипати, дужка, розпач, жінці
 Б освітній, зарядка, навесні, розжувати
 В зжовкнути, ніжність, квітання, усміщці
 Г якби, зшити, молотьба, легкий
 Д ягідки, екзамен, ліжко, безсердечний

20. Кожен прикметник пишеться з -нн- у рядку

- А лимо...ий, греча...ий, букве...ий, солов'ї...ий
 Б бездога...ий, буде...ий, сті...ий, свяще...ий
 В нужде...ий, нездо...ий, нестрим...ий, незлі...ий
 Г лебеди...ий, змії...ий, здорове...ий, страше...ий
 Д освяче...ий, величе...ий, довгожда...ий, шале...ий

21. Усі прислівники пишуться разом у рядку

- А (з)середини, (на)швидку(руч), (в)шестеро, (в)плач
 Б (на)льоту, (не)(з)руки, (чим)дуж, (по)середині
 В (на)пам'ять, (в)розсип, (на)самоті, (на)зло
 Г (на)показ, (мимо)хідь, (на)виліт, (з)розгону
 Д (на)жаль, (в)обріз, (до)вподоби, (до)купи

22. Прикметники вжито у формі найвищого степеня порівняння в рядку

- А самий вищий, найбільш гарний, щонайсиніший
 Б найменш урожайний, абсолютно правильний, найлегший
 В зовсім темний, найсолодший, найбільш тривалий
 Г надзвичайно важливий, дуже небезпечний, якнайкраще
 Д найменший, якнайдовший, найбільш прийнятний

23. Усі складні слова пишуться разом у рядку

- А (дво)тисячний, (три)мільйонний, (чотириста)десятий, (сто)двадцятий
 Б (півтора)метровий, (триста)перший, (тридцяти)тисячний, (сорок)шостий
 В (сто)кілометровий, (семи)сотий, (двісті)восьмий, (двісті)мільйонний
 Г (шести)мільярдний, (двадцяти)кілограмовий, (десяти)річний, (сто)тисячний
 Д (чотири)поверховий, (тисяча)сьомий, (вісімсот)літній, (три)сантиметровий

У завданнях 24–28 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у *бланку А* на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в *бланку А* будуть реєструватися як помилки.

Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

24. Укажіть відповідність між сполучниками та їх видами

1 допустові	А оскільки
2 мети	Б ледве
3 часові	В дарма що
4 причини	Г аби
	Д коли

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

25. Укажіть відповідність між реченням з прямою мовою та його схемою

1 „П, — а. — П.”

А Оглянулася я: „Знову від тебе не сховаєшся...” — сказала сумно.

2 „П,” — а.

Б Старий Франчу раптом хопився: „Хвилинку зажди, синку. Я зараз повернусь.”

3 А: „П.”

В „Нумо, хлоп’ята, — каже Семирозум, дістаючи цівку й сіпаючи нитяними віжками, — рушимо.”

4 А: „П...” — а.

Г „Ти збирайся, не спіши, — додав Арсен. — Ми отут на травичці почекаємо.”

Д „Весна... Ще одна весна”, — сказала замріяно і трохи сумно Марія.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

26. Укажіть відповідність між реченням та його характеристикою

1 Складносурядне речення

А І намисто сипалось під ноги, ніби кров змерзала на льоту.

2 Складнопірядне речення

Б Хлопець не роздягнувся, тільки розстебнув комір гімнастюрки.

3 Безсполучникове складне речення

В Де-не-де біля вирв сивіє безводний полин або кущиться пахучий чебрець.

4 Просте речення з однорідними присудками

Г Павло розпріг коней і пустив пастися, а новобранці зараз же взялися за свої торби, щоб трохи підкріпитися з дороги.

Д У тій хвилі відхилилася запона намету, швидким кроком увійшла до намету Мирослава.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

27. Укажіть відповідність між реченням та характеристикою підмета в ньому

1 Простий підмет виражений числівником у Н.в.

А Муся з Котиком стоять на горбку.

2 Простий підмет виражений вигуком, ужитим у значенні іменника.

Б Знову замовкли обоє.

3 Простий підмет виражений неозначеною формою дієслова

В До нього донеслося Грицькове „Ку-ку!“.

4 Складений підмет виражений поєднанням іменника з числівником.

Г Зраджувати друга — це жахливо.

Д Коло броду два голуби пили воду.

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

28. Укажіть відповідність між рядками рідковживаних слів та їх групами

1 забій, на-гора, проба, пальпація

А архаїзми

2 жалива, вуйко, когут, вивірка

Б діалектизми

3 чипси, кайф, петрить, чувак

В жаргонізми

4 перст, челядь, ланіти, пістоль

Г професіоналізми

Д екзотизми

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–36 мають чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що вони будуть реєструватися як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А!*
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків)
і виконайте завдання 29–36.

Серця свята печаль

(1-2) Бачу вродливе дівоче обличчя в прощальних обіймах журливої мелодії села. Мабуть, багато сліз лишило воно в світах, а на моїй щоці оту, Великодну.

(3-4) ...Воскресав з літ останній юначий погляд у небо. І наганний постріл в обличчя, в пісню. Той постріл випік у моїй пам'яті молитву душі «Чому мені, Боже, ти крилець не дав?»

(5-9) ...У задимленій тайзі щоразу виривався з уст голос віри. Вона не була знеможена. Оточений режимними вишками, співав вогонь.

Скільки разів заповідав собі, що не зможу одмовчатись про це. Десь уже навіть пробував розповісти, та набігало стільки подій і доль, що не міг щось виокремити в часі й буднях. І знову передумував...

(10-13) Полишання отчого дому, родини — одвічний мотив народних пісень. Десь там — синє море, світу край, і не кожний повертається звідти. Та навіть при цьому не переважає безнадія, бо живе світла печаль серця — пісня. Було чимало старань, щоб привчити нас слухати її чужими вухами, призабути. Не вийшло, бо пісні — невмирущість нашого народу.

(14-20) Саме так.

Пригадую вікно нашої сусідки, баби Лікори. Його давно вже нема, як і самої хати. Проте поміж роками хочеться підійти до нього й поглянути вздовж Вербівки — одвічного чекання, туги за сином і дочкою. Син поїхав до Франції на заробітки, через якийсь час і сестру покликав. Хата їх стояла біля нашої — майже одне подвір'я. І коли почали сходитись дівчата й хлопці, я мав можливість побігти непоміченим на цвинтар, де, може, пощастить на дзвіницю забратись. Бо ж Великдень був.

(21-27) Справді нікого там не побачив — село проводжало Соломчукову Уліту. Кілька разів залишав крашанки в закутку і переступав дубові сходи до дзвонів, з яких звисали вимріяні шнури. Гойдни — почуєш. Але в тій врочистій тиші я не насмілювався це робити. Біг з крашанками додому, та біля цвинтарної брами мене підхопила на руки У літа й понесла в товаристві дівчат і хлопців на дзвіницю. Поглянула з висоти на село, а тоді подала шнур і поцілувала:

— На, дзвони.

(28-35) Потім я їхав з батьком на возі, а дзвіниця ніби наближалася до нас, то знов поверталась на цвинтар, своїм благословінням доповнювала пісню хлопців і дівчат. Вони йшли Вербівкою, взявшись під руки, аж за село, попри ліс. Чогось батько раз у раз перебирав у руках віжки і витирив очі, чогось плакала моя мама, баба Лікора і всі, кого я знав уже. Зате великими й дуже урочистими здавались мені хлопці й дівчата. Гарними й добрими. Я й досі бачу їх такими. Вони співали...

Кру, кру, кру!

В чужині помру.

(36-37) Співали про поривання в світи блакитновиді, піснею оплакували чийось долю. Такі гарні, такі добрі, такі дужі хлопці й дівчата мого села!

(38-42) Баба Лікора просила писати листи. То вже потім, коли я до школи пішов. Не знаю, чи потрапляли ті листи Уліті, бо звалилось на світ лихоліття. На стінах спустошеного приміщення школи, оточеного кущами бузку, я малював берези, козаків на конях, хрести на могилах. Навіть старші зацікавились. Виходило особливо тоді, як Тимошко (хата його була через дорогу) десь роздобув кольорову крейду.

(43-46) І хрести на могилах... Камінні, березові, їх ніхто не зачіпав на стінах спустошеної школи. Війна вже покотилася на захід, але ми ще приходили поглянути на них. Одного разу Тимошко скочив через порожнє вікно в тривозі:

— Облава!

(47-51) Ми завмерли. На кутку вчулася дикунська лайка, хтось верескливо наказував стріляти. Але тут наперекір жахливим вигукам злинула пісня. Голос її вмить випростався:

Чому я не сокіл, чому не літаю?

Треба сказати, що саме тут завжди в свято чи й так вечорами збиралися хлопці й дівчата. І, звичайно, співали.

(52-55) Бабахнув постріл, а за ним — знову лайка. Коли врешті підрозділ злочинців залишив нашу вулицю, ми перебігли на подвір'я. Біля куща бузку лежав убитий. Ми бігли далі, в долину, на пасовище, де нас завжди могло бути більше. Але й там — нікого. Перелякане село затисло уста. Тільки ввечері сусіди перемовлялись, що то співав біля школи Тимофій Голуб.

(56-60) Вранці, вирушаючи конем на пасовище, я побачив матір убитого хлопця. Припадала над ним навколішках, тримаючи в руках пляшку з водою. І хто міг бачити, чим умивала закривавлене обличчя — водою чи слізьми? Прощалася з другим сином. Бо десь рік тому переїжджали через село німці, схопили Петра, і він пропав безвісти. Найстарший, Степан, пішов тоді у повстанський загін мстити за брата і теж загинув у тій боротьбі.

(61-64) Сини-соколи не змогли злетіти в небо. Вони не залишили землі своєї. Знедолену матір, страдницю Голубиху сталінські опричники вивезли з меншими дітьми в Сибір.

Кру, кру, кру!

В чужині помру...

(65-68) В ті роки ми, юні колядники, не обминали жодної хати в селі. Отож і зайшли на подвір'я Голубів, хоч до нас там не було людського сліду, а снігу насипано по самісінькі шиби.

Ми заспівали самотнім вікнам, сумній хаті. Сусіди аж на вулицю повиходили, зі сльозами на очах слухали нас.

(69-72) У кожній оселі жили улюблені мелодії. Проте під час отого лихоліття вони не завжди линули на повний голос, бо ж на розі хати чатували людолови. Ми не знали імені авторів пісень, але ті мелодії додавали дорослості, гідності й непокори. Вони гріли душі за режимними вишками, в сибірських мерз лотах, допомагали вистояти й вірити в крах тиранії.

(73-77) Ще такий момент. Напередодні Зелених Свят, повертаючись з роботи до табору, політв'язні прихопили віття дерев, а той зілля. Це обурило режимників. У бараки вони перепустили десь з половину табірників, а нас, що мали не таку вже і розкішну зелень, затримали, вимагали залишити біля воріт. Протистояння під посиленням конвоєм тривало кілька годин. І тут хтось з побратимів загадав: «Омеляне! Почни».

(78-82) Ми цінували вокальні можливості Омеляна Онуфрика зі Старого Роздолу на Львівщині, студента лісотехнічного інституту. Вони виявилися і на етапах, і в бараках табірних літ.

Чужий тут світ, скрізь вороги,

І вітер свище в ґрати.

(83-88) Пісню підхопили по обидва боки воріт. На окрики і несамовитість режимників — охорони і наглядачів — ніхто вже не зважав. Навіть потім, коли десь опівночі нас впустили до табору. Наступного дня в бараках ніхто не підвівся, в'язні не вийшли на роботу — оголосили голодування, що тривало з тиждень, аж до приїзду гулагівських чиновників. Це була пора табірних повстань, непокори. Ми линули до рідного краю, хотіли бути собою, ставали дужчими. Енергія національного таланту живила нас.

(89-92) Прилітали журавлі України, досягали тисячі кілометрів колючих дротів, вигрівали серця чеснотами і пам'яттю роду. Вони гідні небосаяжного безсмертя. В граніті, мармурі? У вічному пошануванні? Ходімо ж до цих щедрот, возвеличмо їх у нашому краї, їх, що заповіли святу Україну.

1027 слів

Григорій Радосівський

29. Зайвими в трактові заголовку тексту є слова

А Треба сказати, що саме тут завжди в свято чи й так вечорами збиралися хлопці й дівчата. І, звичайно, співали. (Рядки 47-51)

Б Полишання отчого дому, родини — одвічний мотив народних пісень. Десь там — синє море, світу край, і не кожний повертається звідти. Та навіть при цьому не переважає безнадія, бо живе світла печаль серця — пісня. (Рядки 10-13)

В Ми заспівали самотнім вікнам, сумній хаті. Сусіди аж на вулицю повиходили, зі сльозами на очах слухали нас. (Рядки 65-68)

Г Бачу вродливе дівоче обличчя в прощальних обіймах журливої мелодії села. Мабуть, багато сліз лишило воно в світах, а на моїй щоці оту, Великодну. (Рядки 1-2)

30. Головна думка твору підтверджується наступними судженнями, крім судження

А На окрики и несамовитість режимників — охорони і наглядців — ніхто вже не зважав. Навіть потім, коли десь опівночі нас впустили до табору. Наступного дня в бараках ніхто не підвівся, в'язні йе вийшли на роботу — оголосили голодування, що тривало з тиждень, аж до приїзду гулагівських чиновників. Це була пора табірних повстань, непокори. (Рядки 83-88)

Б Співали про поривання в світи блакитновиді, піснею оплакували чиюсь долю. Такі гарні, такі добрі, такі дужі хлопці й дівчата мого села! (Рядки 36-37)

В В ті роки ми, юні колядники, не обминали жодної хати в селі. Отож і зайшли на подвір'я Голубів, хоч до нас там не було людського сліду, а снігу насипано по самісінькі шиби. Ми заспівали самотнім вікнам, сумній хаті. (Рядки 65-68)

Г У кожній оселі жили улюблені мелодії. Проте під час отого лихоліття вони не завжди линули на повний голос, бо ж на розі хати чатували людолови. Ми не знали імені авторів пісень, але ті мелодії додавали дорослості, гідності й непокори. Вони гріли душі за режимними вишками, в сибірських мерзлотах, допомагали вистояти й вірити в крах тиранії. (Рядки 69-72)

31. Наведені судження є підтвердженням народної мудрості — приказки «Українець співає цілий рік і цілий вік», крім судження

А У кожній оселі жили улюблені мелодії. Проте під час отого лихоліття вони не завжди линули на повний голос, бо ж на розі хати чатували людолови. Ми не знали імені авторів пісень, але ті мелодії додавали дорослості, гідності й непокори. Вони гріли душі за режимними вишками, в сибірських мерзлотах, допомагали вистояти й вірити в крах тиранії. (Рядки 69-72)

Б Співали про поривання в світи блакитновиді, піснею оплакували чиюсь долю. Такі гарні, такі добрі, такі дужі хлопці й дівчата мого села! (Рядки 36-37)

В Треба сказати, що саме тут завжди в свято чи й так вечорами збиралися хлопці й дівчата. І, звичайно, співали. (Рядки 47-51)

Г Справді нікого там не побачив — село проводжало Соломчукову Уліту. Кілька разів залишав крашанки в закутку і переступав дубові сходи до дзвонів, з яких звисали вимріяні шнури. (Рядки 21-27)

- 32.** Зайвим висловом серед тих, що підтверджують думку «мелодії додавали дорослості, гідності й непокори», є
А Полишання отчого дому, родини — одвічний мотив народних пісень. Десь там — синє море, світу край, і не кожний повертається звідти. Та навіть при цьому не переважає безнадія, бо живе світла печаль серця — пісня. (Рядки 10-13)
Б Ми линули до рідного краю, хотіли бути собою, ставали дужчими. Енергія національного таланту живила нас. (Рядки 83-88)
В Ми бігли далі, в долину, на пасовище, де нас завжди могло бути більше. Але й там — нікого. Перелякане село затисло уста. (Рядки 52-55)
Г У задимленій тайзі щоразу виривався з уст голос віри. Вона не була знеможена. Оточений режимними вишками, співав вогонь. (Рядки 6-10)
- 33.** У реченні «Але тут наперекір жахливим вигукам злинула пісня» (рядки 47-51) слово *злинула* вжите в значенні
А рвалась до кого-, чого-небудь
Б лунала, звучала
В плавно, легко злетіла
Г пройшла, проминула
- 34.** У реченні «Той постріл випік у моїй пам'яті молитву душі «Чому мені, Боже, ти крилець не дав?» (рядки 3-4) слово *випік* вжите в значенні
А завдав фізичного болю гарячим предметом
Б зробив тавро залізом
В винищив за допомогою вогню
Г завдав страждань
- 35.** У реченні «Оточений режимними вишками, *співав вогонь.*» виділені слова є
А гіперболою
Б метонімією
В метафорою
Г епітетом
- 36.** Висловлювання «пісні — невмирущість нашого народу» (рядки 10-13) у тексті є
А сюжетною лінією
Б ідеєю
В тезою
Г проблемою

Частина 2

Українська література

Завдання 37–56 мають по п'ять варіантів відповіді, із яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в *бланку А* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що вони будуть реєструватися як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

37. Рядки

*Благослови, мати,
Весну закликати!
Весну закликати,
Зиму проводити!..*

узяті з

- А соціально-побутової пісні
- Б календарно-обрядової пісні
- В історичної пісні
- Г балади
- Д думи

38. Автором першого твору нової української літератури є

- А Іван Вишенський
- Б Іван Котляревський
- В Іван Нечуй-Левицький
- Г Григорій Сковорода
- Д Григорій Квітка-Основ'яненко

39. Справжнє прізвище Івана Багряного

- А Фітільов
- Б Лозов'яга
- В Рудченко
- Г Губенко
- Д Очерт

40. Співавтором роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» був

- А Пантелеймон Куліш
- Б Михайло Драгоманов
- В Микола Костомаров
- Г Михайло Павлик
- Д Іван Білик

41. У творі «Я (Романтика)» М. Хвильового поєднуються риси

- А соцреалізму, символізму, імпресіонізму
- Б футуризму, сюрреалізму, екзистенціалізму
- В символізму, експресіонізму, неоромантизму
- Г неокласицизму, імпресіонізму, неореалізму
- Д неоромантизму, імпресіонізму, експресіонізму

42. Форма сну як важливий художній прийом використана у творі
 А «Зачарована Десна» О. Довженка
 Б «Людина» О. Кобилянської
 В «Мина Мазайло» М. Куліша
 Г «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського
 Д «Україна в огні» О. Довженка
43. Франко писав, що «найліпшою історичною повістю в нашій літературі» є роман
 А «Марія» У. Самчука
 Б «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного
 В «Тигролови» І. Багряного
 Г «Чорна рада» П. Куліша
 Д «Жовтий князь» В. Барки
44. Слова «чоловік гордий та жорстокий, з його буде добрий посіпака» характеризують героя «Кайдашевої сім'ї» Івана Нечуя-Левицького
 А Омеляка
 Б осавули
 В волосного
 Г Лавріна
 Д Карпа
45. Прочитайте уривок, визначте автора та використані поетичні фігури.
*Народе мій, замучений, розбитий,
 Мов паралітик той на роздорожжю,
 Людським презирством, ніби струпом, вкритий!
 Твоїм будуцим душу я тривожу...*
 А Тарас Шевченко; інверсія, тавтологія
 Б Леся Українка; інверсія, оксиморон
 В Іван Франко; інверсія, риторичне звертання
 Г Микола Вороний; інверсія, антитеза
 Д Олександр Олесь; інверсія, анафора
46. Кульмінацією новели Михайла Коцюбинського «Intermezzo» є
 А звільнення письменника від залізних обійм міста
 Б зустріч митця з селянином
 В звернення героя до сонця
 Г пісня жайворонка
 Д прощання з нивами
47. Прочитайте уривок з поезії «Contra spem spero» Лесі Українки та визначте віршовий розмір
*Гетьте, думи, ви, хмари осінні!
 То ж тепера весна золота!
 Чи то так, у жалю, в голосінні
 Проминуть молодії літа?*
 А чотиристопний хорей
 Б чотиристопний ямб
 В тристопний дактиль
 Г тристопний амфібрахій
 Д тристопний анапест

48. «У сміливих щастя завжди — є», — переконані славні козацькі нащадки у творі
 А «Жовтий князь» В. Барки
 Б «Тигролови» І. Багряного
 В «Україна в огні» О. Довженка
 Г «Маруся Чурай» Л. Костенко
 Д «Марія» У. Самчука
49. Вислів «Випускає він десять соколів на стадо лебедів» («Слово про похід Ігорів») означає
 А полювання на лебедів
 Б затемнення сонця
 В втечу князя з полону
 Г бій між русичами і половцями
 Д гру на гусях
50. Написання нарису «Подоріжжя од Полтави до Гадячого» стало основою твору
 А «Наталка Полтавка»
 Б «Чорна рада»
 В «Інститутка»
 Г «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
 Д «Кайдашева сім'я»
51. Датан, Авірон, Азazel є персонажами твору
 А «Кавказ»
 Б «Лісова пісня»
 В «Intermezzo»
 Г «Гайдамаки»
 Д «Мойсей»
52. Представником українського постмодернізму є
 А Б. Олійник
 Б Д. Павличко
 В І. Драч
 Г Ю. Андрухович
 Д Л. Костенко
53. У повісті О. Кобилянської «Людина» порушується основна проблема
 А кохання і зради
 Б збереження людської гідності жінки
 В громадянської свідомості
 Г історичної пам'яті
 Д стосунків батьків і дітей
54. Заклик «і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь» є в творі Т. Шевченка
 А «Катерина»
 Б «Гайдамаки»
 В «До Основ'яненка»
 Г «Ісаія. Глава 35»
 Д «І мертвим, і живим...»

55. Поетичними рядками «жив, любив і не набрався скверни, ненависті, прокльону, каяття» сказав про себе поет
 А В. Симоненко
 Б Д. Павличко
 В І. Драч
 Г В. Стус
 Д Б. Олійник
56. Батьковою настановою «Тому роду нема переводу, в котрому браття милують згоду» нехтують сини у творі
 А «Кайдашева сім'я»
 Б «Чорна рада»
 В «Камінний хрест»
 Г «Вершники»
 Д «Україна в огні»

У завданнях 57–60 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у *бланку А* на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в *бланку А* будуть реєструватися як помилки.

Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

57. Установіть відповідність між фігурами мови та уривками з творів

1 Ти ще виболюєшся болем... («Сто років, як сконала Січ» В. Стуса)	А алітерація
2 Два кольори мої, два кольори:/ Червоне — то любов, а чорне — то журба («Два кольори» Д. Паличка)	Б антитеза
3 Не поет — бо це ж до болю мало, Не трибун — бо це лиш рупор мас... («Шевченко» Є. Маланюка)	В анафора
4 І в дорогу далеку ти мене на зорі проводжала... («Пісня про рушник» А. Малишка)	Г тавтологія

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

Д інверсія

58. Установіть відповідність між головною думкою та твором, у якому вона виражена

1 «Бджола і Шершень» Г. Сковороди	А Кожна людина має працювати в тій галузі, до якої у неї є нахили та здібності. Праця — запорука добробуту
2 «Гімн» І. Франка	Б Егоїзм людей стосовно близьких часто приводить до руйнування не тільки родини, а навіть власної душі
3 «Ісаія. Глава 35» Т. Шевченка	В Прогрес рухають борці, котрі не жаліють ні власної праці, ні навіть власного життя заради щастя інших хоча б у майбутньому
4 «Кайдашева сім'я» І. Нечуя-Левицького	Г Необхідно твердо вірити у щасливе майбутнє свого народу

Д Жінка не може бути щасливою, коли йде на компроміс із власними почуттями

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

59. Установіть відповідність між модерністськими літературними течіями та їх ознаками

1 неоромантизм

А посилений психологізм, відтворення миттєвих вражень і змін у настроях, підкреслена увага до кольорів та звуків

2 символізм

Б інтуїтивне пізнання світу через розкриття аналогій, таємничого підтексту, багатозначності образів

3 імпресіонізм

В лірико-суб'єктивне осмислення дійсності, не відображення реальності, а вираження неповторного авторського бачення її

4 експресіонізм

Г відмова від зображення реальних форм предметів, відтворення «глибинних істин буття», «духовної сутності явищ»

Д культ героїки, уславлення мужності, утвердження нового героя-людини, життя якої пов'язане з ризиком, незвичайними пригодами

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

60. Установіть відповідність між літературним персонажем та його характеристикою

1 Василь («Маруся»)

А Моторний, сміливий, він скрізь давав усьому привід; оступався за товаришів, коли ті де на гулянках заводили спірку; говіркий, він завжди вибігував перед начальством, як де попадалось товариств.

2 Максим Гудзь («Хіба ревуть воли, як ясла повні?»)

Б Брови йому чорні, і уста рум'яні, і станом високий, – така вже краса, що й не сказати! Тільки гордий дуже – на жодну не погляне, не заговорить, хоч там як до його не заходь...

3 Лаврін («Кайдашева сім'я»)

В Гарний, русявий, чисто підголений; чуб чепурний, уси козацькі, очі веселенькі, як зірочки; на виду рум'яний, моторний, звичайний; жупан на ньому синій і китаєва юпка, поясом з аглицької каламайки підперезаний, у тяжинових штанах, чоботи добрі, шкапові, з підковами.

4 Полковий лікар («Інститутка»)

Г ...Був широкий в плечах, з батьківськими карими гострими очима, з блідуватим лицем.

Д ...Молоде довгасте лице було рум'яне. Веселі сині, як небо, очі світили привітно й ласкаво. Тонкі брови, русяві дрібні кучері на голові, тонкий ніс, рум'яні губи – все подихало молодого парубочою красою. Він був схожий з виду на матір.

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

«Борітеся — поборете»

Роботу запишіть на **бланку Б**. У разі потреби використовуйте чернетку.
Орієнтовний обсяг роботи — 1 сторінка (200–250 слів). Текст обсягом до 100 слів
екзаменатори не перевірятимуть.

[illegible]

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting or typing. There are no margins, text, or other markings on the page.